ವೇಮುಗಲ್ ಸೋಮಶೇಖರ್

ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ ಮತ್ತು ಚರ್ಮಪ್ರಸಾದನ ಕಲೆ

ಚರ್ಮಪ್ರಸಾದನ ಕಲೆಗೆ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಟಾಕ್ಸಿ ಡರ್ಮಿ' (Taxi Dermy) ಎಂದು ಹೆಸರು. ಚರ್ಮ ಪ್ರಸಾದನ ಕಲೆ ಎಂದರೆ ನಿರ್ಜೀವ ಪ್ರಾಣಿ ಅಥವಾ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಜೀವಕಳೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು. ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಅರಿತವನಿಗೆ 'ಚರ್ಮಪ್ರಸಾದಕ' (Taxi-dermist) ಎಂದು ಹೆಸರು. ಮರಣಹೊಂದಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದುದು ಈ ಕಲೆ. ಇದನ್ನು ಒಂದು ರೀತಿಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅದ್ಭುತ ಕಲೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯು ಮರಣಹೊಂದಿದ ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳ ಒಳಗೆ ಅದರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಇರುವುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಹಾಕಿ ಚರ್ಮಕ್ಕೆ ಸ್ಫಟಿಕ ಮತ್ತು ಉಪ್ಪನ್ನು ಸವರಿ ಬಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸುವುದು ; ಅನಂತರ ಪ್ರಾಣಿಯ ಆಕಾರವನ್ನೇ ಹೊಂದುವ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಪ್ರಾಣಿಯ ಚರ್ಮವನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಿ ಹೊಲಿಯುವುದು ; ಈ ಮರುಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಯ ತಲೆಬುರುಡೆ, ಕೊಂಬು ಮತ್ತು ಚರ್ಮಗಳು ಮಾತ್ರ ನೈಜವಾಗಿದ್ದು, ಮಿಕ್ಕದ್ದೆಲ್ಲಾ ಕೃತಕವಾದುದು ; ಮೂಲ ಕಣ್ಣಿನ ಬದಲು ಅದರ ಗುಳಿಯ ಗಾತ್ರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಗಾಜಿನ ಗೋಲಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು ; ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಲೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು– ಇಷ್ಟು ಚರ್ಮ ಪ್ರಸಾದಕನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ.

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಕಲೆಯು ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದು, ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರ ವೃತ್ತಿಯೂ ಆಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಕಲೆಯು ಈ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು.

ಆನೆ ಮುಂತಾದ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ ಇಡಿಯಾಗಿ ಚರ್ಮಪ್ರಸಾದನವನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದಕಾರಣ ಆನೆಯ ರುಂಡವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಸಾದನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇತರ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಸ್ಟೂಲುಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಹುಲಿಯ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಟೀಪಾಯಿಯ ಕಾಲುಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಬಾಲವನ್ನು ಟೇಬಲ್ ಲ್ಯಾಂಪನ್ನಾಗಿಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬೆಂಗಳೂರು ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯವನ್ನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ 'ತಮಾಷೆ ಬಂಗಲೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯವು ೧೮೬೫ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ ಮಾಹೆಯಾನ ವೇತನ ಹತ್ತುರೂಪಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಟಾಕ್ಸಿಡರ್ಮಿಸ್ಟನನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಕಲ್ಕತ್ತ, ಬೊಂಬಾಯಿ, ಮದರಾಸ್ ಮತ್ತು ಇತರೆ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕಲೆಯು ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ್ದಿತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲೂ ಈ ಕಲೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ, ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ

ಮಹಾಶಯನೇ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯವನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮುನ್ನವೇ ಅಂದರೆ ೧೮೬೩ರಲ್ಲೇ ಮೈಸೂರಿನ ಎಲ್ಲ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಆಫೀಸರ್ಸ್‌ಗೆ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತಹ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಆಗ ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮೆತ್ತೆ ತುಂಬಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಸೇರಿದ್ದವು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲೇ ಚರ್ಮಪ್ರಸಾದಕನೊಬ್ಬನನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯ ತೋರಿಬಂದಿತು.

ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಕ್ಯುರೇಟರ್ ಹೊರಸಂಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಮಪ್ರಸಾದಕನೂ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಬೇಟೆಯಾಡಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮಪ್ರಸಾದನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಇದೇ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದವರೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಶೇಖರಿಸಿದ ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಪ್ರಸಾದಕನು ಹೋಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದನು.

೧೮೬೭ರಲ್ಲಿ ಕೊಡಗಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶೇಖರಿಸಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳ ದಾಖಲೆಯೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದುಂಟು. ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಯಾವುದೇ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ, ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವ ವಿಚಿತ್ರ ಹುಟ್ಟಿನ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತರಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

೧೮೮೦ರ ನಂತರ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯವು ಈಗಿರುವ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಬಂದನಂತರ ಈ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ, ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಮಹಡಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಣಿಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗವನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

ಚರ್ಮಪ್ರಸಾದಕನ ಮಾಹೆಯಾನ ವೇತನವು ೧೮೯೦ರಲ್ಲಿ ೧೨ ರೂಪಾಯಿ, ೧೮೯೨ರಲ್ಲಿ ೧೫ ರೂಪಾಯಿ, ೧೮೯೮ರಲ್ಲಿ ೨೦ ರೂಪಾಯಿ ಮತ್ತು ೧೯೦೮–೦೯ರಲ್ಲಿ ೨೨ ರೂಪಾಯಿ ಹೀಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು ವ್ಯಕ್ತಪಡುತ್ತದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಲಾಲ್‌ಬಾಗಿನ ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ನಂತರ ಕೂಡಲೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೇ ರೀತಿ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಿಂದಲೂ ಮೃತಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತರಲಾಗಿತ್ತು. ೧೮೮೭–೮೮ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯಿಂದಲೂ ಮೃತವಾದ ಒಂದು ನವಿಲು ಹಾಗೂ ಒಂದು ಕುರಿಮರಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಾಗಿಸಲಾಯಿತು. ಬೆಂಗಳೂರು ಅರಮನೆಯಿಂದಲೂ ಕೆಲವು ಪಕ್ಷಿಗಳು ಬಂದ ಬಗೆಗೆ ದಾಖಲೆಯಿದೆ. ಅರಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮುದ್ದುಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಿರುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬ ಅಂಶವು ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡುತ್ತದೆ.

೧೮೮೯–೯೦ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಆಗಿದ್ದ ಕರ್ನಲ್ ಸರ್ ಆಲಿವರ್ ಸೇಂಟ್‌ಜಾನ್ ಅವರು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಚರ್ಮಪ್ರಸಾದಕನನ್ನೂ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿ ಜಾನ್ ಅವರು ೧೮೯೦–೯೧ರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಶೇಖರಿಸಿದರು. ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಪ್ರಾಣಿಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗವನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಕಲ್ಕತ್ತದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇಂಡಿಯನ್ ಮ್ಯೂಸಿಯಂನಲ್ಲಿಯ ನುರಿತ ಚರ್ಮಪ್ರಸಾದಕರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಮೂರುತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಅವರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಸಾದಕರಿಗೆ ತರಬೇತು ಕೊಡಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಸಾದನಗೊಂಡ ಇಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಕತ್ತಾದ ಇಂಡಿಯನ್ ಮ್ಯೂಸಿಯಂನ ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಹಿಸ್ಟ್ರಿ ಸೆಕ್ಷನ್‌ಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾಯಿತು. ಆಲಿವರ್ ಸೇಂಟ್‌ಜಾನ್ ಅವರ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ಈ ವಿಭಾಗವು ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿತು.

೧೮೯೧–೯೨ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ನಾಚ್ಯುರಲ್ ಹಿಸ್ಟ್ರಿ ಇನ್‌ಸ್ಟಿ

ಟ್ರ್ಯೂಟ್‌ಗಳು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡವು. ಅಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿದ ನೂತನ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅನುಸರಿಸಲಾಯಿತು. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿ–ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ವಿವರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಗಾಜಿನ ಕಪಾಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಇಡಲಾಯಿತು.

೧೮೯೩–೯೪ರಲ್ಲಿ ಹಾಸನದ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮೀಷನರ್ ರವರು ಯಾಗಟಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮೊಸಳೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮದರಾಸು ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಿಂದ ನುರಿತ ಚರ್ಮ ಪ್ರಸಾದಕನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದ್ದಿತು.

೧೮೯೪ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಲಾಲ್‌ಬಾಗಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಪ್ರಾಣಿಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ಓರಾಂಗ್-ಓಟಾಂಗ್ ಜಾತಿಯ ಒಂದು ಜೀವಂತ ಕಾಡುಮನುಷ್ಯ (ಗೊರಿಲ್ಲಾ) ಒಂದು ಸೇರಿತು. ಅನಂತರ ಅದು ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿತಲ್ಲದೆ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಿಸುವುದರೊಡನೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಪ್ರೀತಿಗೂ ಪಾತ್ರವಾಯಿತು. ಈ ಕಾಡು ಮನುಷ್ಯ ೧೮೯೭ನೇ ಏಪ್ರಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಠಾತ್ ಮರಣ ಹೊಂದಿತು. ಆಗ ಲಾಲ್‌ಬಾಗಿನ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಆಗಿದ್ದವರು ಮಿ॥ ಜಾನ್ ಕ್ಯಾಮರಾನ್. ಆಗ ಇವರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ ಸಹಾ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದಿತು. ಇವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಪ್ರವಾಸ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಈ ಘಟನೆ ನಡೆದು, ಅವರು ಹಿಂದಿರುಗುವ ವೇಳೆಗೆ ಈ ಕಾಡುಮನುಷ್ಯನ ಚರ್ಮಪ್ರಸಾದನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಪ್ರಸಾದಕನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದನು. ಕ್ಯಾಮರಾನ್ ಅವರು ಕಾಡುಮನುಷ್ಯ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಘಟನೆ ತಿಳಿದು ತುಂಬಾ ನೊಂದುಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಸಾದಕನು ಈ ಕಾಡು ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹದ ಪ್ರಸಾದನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಡಿಸಿರುವುದನ್ನು ಅವರು ಗಮನಿಸಿದರು. ಆದಕಾರಣ ಕ್ಯಾಮರಾನ್ ಅವರು ಆಗ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾರತ ಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಚರ್ಮಪ್ರಸಾದಕರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಜೆ. ವ್ಯಾನ್ ಇಂಜಿನ್ ಅವರನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಸಾದಕನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡಿದ ವ್ಯಾನ್ ಇಂಜಿನ್ ಅವರು "ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಸಾದಕನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ, ಈಗ ಏನೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ತಮ್ಮ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

೧೮೯೭–೯೮ರಲ್ಲಿ ತುಮಕೂರಿನ ಎಮ್. ನಾರಾಯಣರಾವ್ ಎಂಬುವರು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಒಂದು ಎಮ್ಮೆಯ ಕರುವನ್ನು ಈ ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಹಾಗೆಯೇ, ೧೮೯೮–೯೯ ರಲ್ಲಿ ಕಬಿನಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಶೀರ್ ಎಂಬ ಅಪರೂಪದ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಆಗ ಸ್ವತಃ ವ್ಯಾನ್ ಇಂಜಿನ್‌ರವರೇ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದು ಇದರ ಚರ್ಮಪ್ರಸಾದನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಟ್ಟರು.

೧೮೯೯ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗ್ ಮಹಾರೋಗ ಹಬ್ಬಿದಾಗ ಇಲ್ಲಿಯ ಸ್ಟಫ್ ಮಾಡುವ ಕಲೆಗಾರನೊಬ್ಬ ಮರಣಹೊಂದಿದನು. ಆಗ ಮದರಾಸ್ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಇ. ಥರ್‌ಸ್ಟನ್ ಅವರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಅನುಭವ ಪಡೆದ ಚರ್ಮಪ್ರಸಾದಕನೊಬ್ಬನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

೧೯೦೦ರಲ್ಲಿ ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್ ಪ್ರಾಣಿಸಂಗ್ರಹಾಲಯದಲ್ಲಿ 'ಗೋಪಾಲ' ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಒಂದು ಹುಲಿಯು ಮರಣಹೊಂದಿತು. ಹಳ್ಳಿಯ ಜನಗಳಿಗೆ ಅದು ಬಹಳ ಆಕರ್ಷಕ ಮೃಗವಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಪ್ರಸಾದನ ಮಾಡಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗಾಜಿನ ಕಪಾಟಿನಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಯಿತು.

೧೯೦೧–೦೨ರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾನ್ ಇಂಜಿನ್ ಅವರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

೧೯೦೩–೦೪ರಲ್ಲಿ ತುಮಕೂರಿನ ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರ್ ಎಂಬುವರು ಉದ್ದನೆಯ ಬಾಲವುಳ್ಳ 'ಪ್ಯಾರಾಕೀಟ್' ಗಿಣಿಯೊಂದನ್ನು ಪ್ರಸಾದನಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು. ೧೯೦೭–೦೮ರಲ್ಲಿ ಕೆಸ್ತೂರಿನ ವೆಂಕಟಯ್ಯರೆಂಬುವರು ಎರಡು ಕಾಲಿನ ಹಸುಕರುವೊಂದನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿತ್ತರು. ಇದೇ ರೀತಿ ೧೯೦೮–೦೯ರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲಿನ ಎರಡು ಕೋಳಿಮರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ದಾಖಲಾದವು. ಹಾಗೆಯೇ, ಎರಡು ತಲೆ ಹಸುಕರು ಹಾಗೂ ಎಮ್ಮೆಕರುಗಳು ಬಂದಿರುವ ದಾಖಲೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ.

೧೯೧೦–೧೧ರಲ್ಲಿ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕಿನ ಜೂಆಲಜಿಕಲ್

ಸೊಸೈಟಿ ಮ್ಯೂಸಿಯಂಗೆ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತದ ಕೆಲವು ಕಾಡುಕೋಳಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲಾಯಿತು.

೧೯೦೦ಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ವ್ಯಾನ್ ಇಂಜಿನ್ ಅವರ ಚರ್ಮಪ್ರಸಾದನ ಶಾಲೆ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾನ್ ಇಂಜಿನ್ ಅವರ ಕೈಕೆಳಗೆ ಪಳಗಿದಂತಹ ಹಾಗೂ ಈಗ ತೊಂಬತ್ತಾರು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸುಳ್ಳ ಪ್ರಧಾನಯ್ಯ ಎಂಬ ಚರ್ಮಪ್ರಸಾದಕರು ಇಂದಿಗೂ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿರುವುದನ್ನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಧಾನಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ಅನುಭವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೊಡನೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಸಾದನ ಶಾಲೆಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವರು. ಅದಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರವು ಮಾನ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಈ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡುವರ್ಷಗಳ ಡಿಪ್ಲೋಮಾವನ್ನು ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇವರು ಹೊರದೇಶಕ್ಕೂ ಚರ್ಮಪ್ರಸಾದನ ಕಲೆ ಕುರಿತು ಬೋಧಿಸಲು ಹೋಗಿ ಬಂದದ್ದುಂಟು.

೧೯೭೭ರ ನಂತರ ಪ್ರಾಣಿ–ಪಕ್ಷಿಗಳ ಶಿಕಾರಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಷೇಧಿಸಲಾಯಿತು. ಈಗ ಕಾಡುಗಳೂ ನಾಶದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿವೆ. ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಂತತಿಯೂ ಕ್ರಮೇಣ ನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಈ ಕಲೆಗೂ ಈಗ ಮಹತ್ವ ಕಡಿಮೆಯಾಗತೊಡಗಿದೆ.

ಅಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಅದ್ಭುತ ಕಲೆಯನ್ನು ಈಗ ನಾವು ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳಲ್ಲೋ ಅರಮನೆಗಳಲ್ಲೋ ದೊಡ್ಡ ಮನೆಗಳಲ್ಲೋ ಪ್ರಸಾದನ ಕಲೆಯ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳಂತೆ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಈ ಶತಮಾನವೇ ಕೊನೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದೇನೋ ! ಮುಂದಿನ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಕಲೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ.

ಕೃತಜ್ಞತೆ : ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಬಗೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ಯಾಸೆಟಿಯರ್‌ನ ಮುಖ್ಯಸಂಪಾದಕ ಡಾ॥ ಸೂರ್ಯನಾಥ ಕಾಮತ್ ಅವರಿಗೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪತ್ರಾಗಾರದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಡಾ॥ ಆರ್. ಮುನಿಸ್ವಾಮಿ ಅವರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ಬೆಂಗಳೂರು ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ ಕ್ಯುರೇಟರ್ ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಸಿದ್ದನಗೌಡರ ಅವರಿಗೂ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.